

ARCHEOLOGIENOTA VOSSELAAR – KERKSTRAAT

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
G. VERBELEN, E. DIRIX, A. SYS,
E. AUDENAERT & K. BOECKAERT

AUGUSTUS 2017

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Vosselaar - Kerkstraat

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix,
Annelien Sys, Evelien Audenaert en Kevin Boeckert

Opdrachtgever

Domestic NV

Projectnummer

2017G308

Plaats en datum

Kortenaken, 7 – 17 augustus 2017

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2017G308

ISSN 2034-5615

© 2017 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	4
1.2	<i>Beschrijving onderzoekopdracht</i>	4
1.3	<i>Doelstellingen</i>	7
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	7
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	7
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	8
2.2	<i>Toekomstige situatie.....</i>	8
3	Bureauonderzoek	11
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	11
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	18
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen.....</i>	20
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	26
4	Resultaten bureauonderzoek	27
4.1	<i>Algemeen</i>	27
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	27
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	28
4.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	29
5	Bibliografie	30
6	Figurenlijst.....	31
7	Plannenlijst.....	32

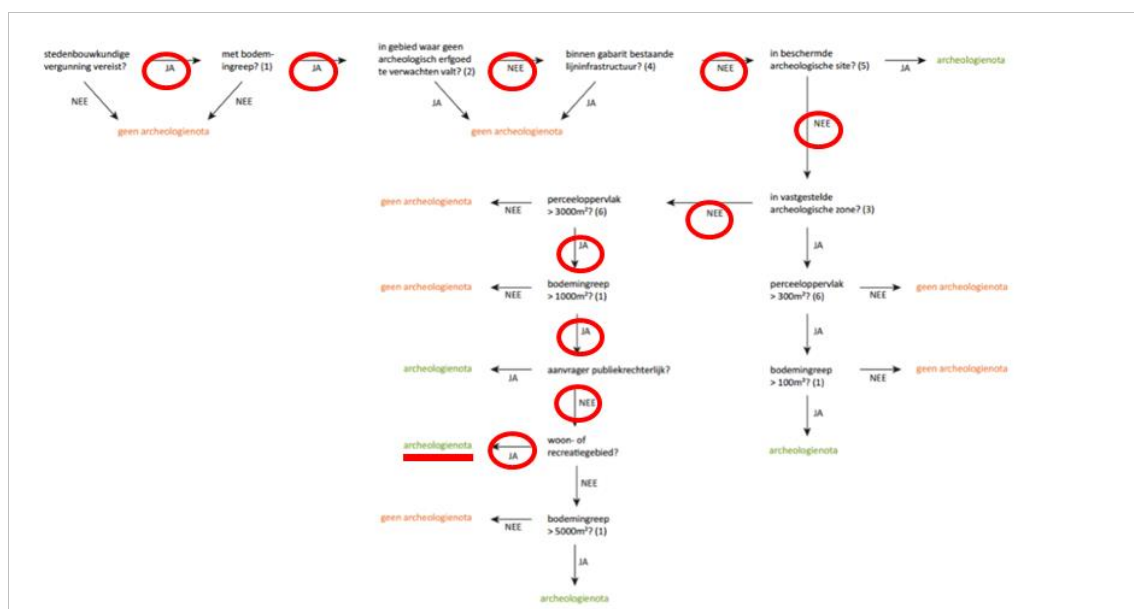
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een stedenbouwkundige aanvraag is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij stedenbouwkundige vergunningen

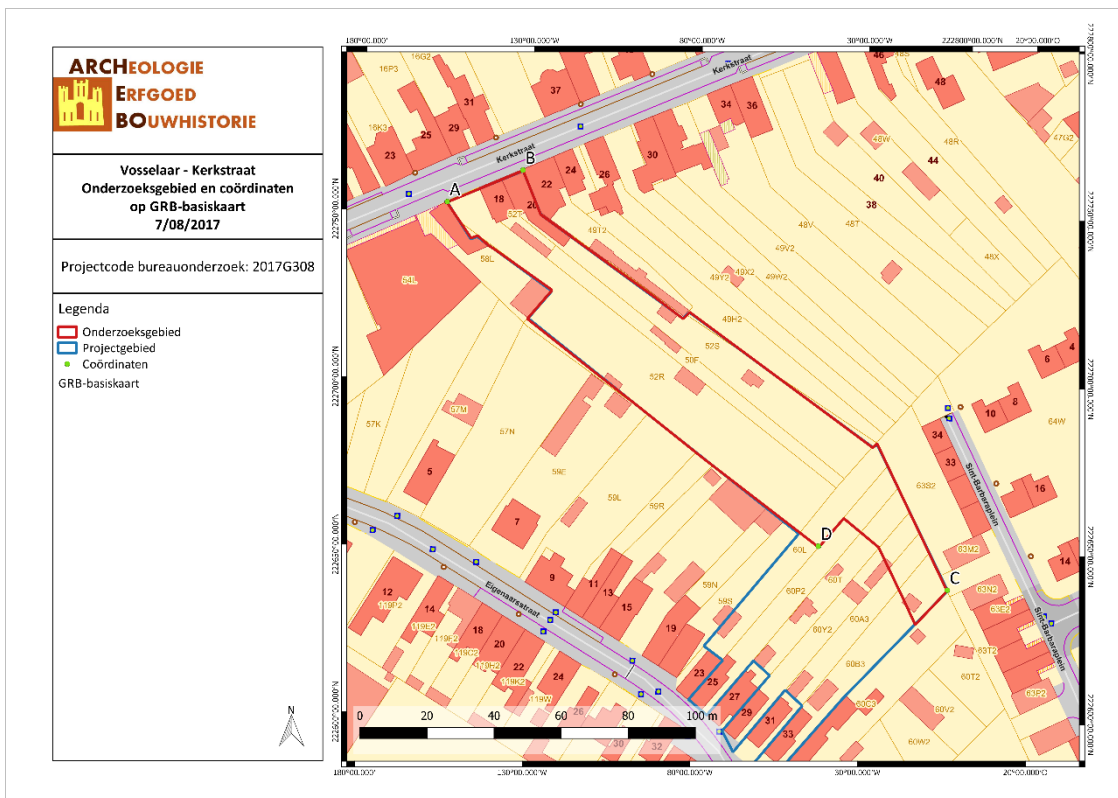
1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Domestic NV een archeologienota opgemaakt voor Kerkstraat 16 – 18 – 20 in Vosselaar, gelegen in de provincie Antwerpen. Op het terrein zullen twee woningen en drie appartementsblokken, ingepland worden. Aan de Kerkstraat worden de twee woningen voorzien. Achter de woningen zal een terras en een bovengrondse parking aangelegd worden. Aan deze parking ligt ook de inrit van de ondergrondse parking die onder de appartementsblokken zal gebouwd worden. Het noordelijkst gelegen appartementsgebouw krijgt langs weerszijde een tuin. De twee andere appartementsgebouwen krijgen geen tuin, maar worden voorzien van terrassen. In het zuidelijkste deel van het projectgebied wordt een tweede bovengrondse parking voorzien. De appartementsgebouwen worden omringd door een groene zone. Er wordt een inrit voorzien voor wagens vanaf het Sint-Barbaraplein en wordt doorgetrokken langs de drie appartementsgebouwen. Tenslotte worden twee voetwegen ingepland op het terrein. De ene vormt een verbinding tussen twee punten van de rijweg, de andere verbindt de rijweg met de noordelijk gelegen bovengrondse parking.

Aangezien de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in augustus 2017 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever, Domestic NV, was Erna Jacobs. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

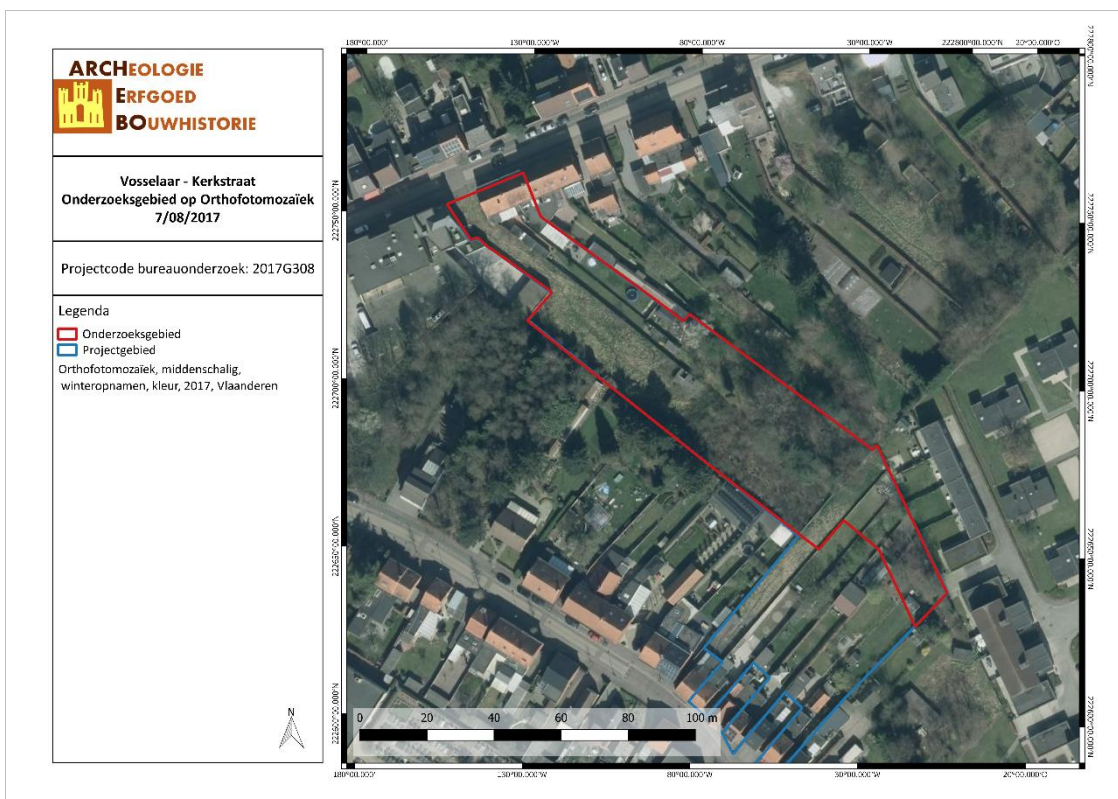
Administratieve fiche	
Naam site:	Vosselaar - Kerkstraat
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem
Ligging:	Antwerpen, Vosselaar, Kerkstraat 16-18-20
Kadaster:	Vosselaar, afdeling Vosselaar, sectie B, percelen 52T, 50F, 52S, 52R, 60L, 60P2, 60T, 60Y2, 60A3 & 60B3
Coördinaten:	A X 186324.765
	Y 222752.620
	B X 186347.177
	Y 222762.414
	C X 186475.834
	Y 222639.401
	D X 186437.154
	Y 222651.852
Opdrachtgever:	Domestic nv Bisschopslaan 16 2340 Beerse
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba
Projectcode bureauonderzoek:	2017G308
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Bewaarplaats archief:	ARCHEBO bvba (tijdelijk)
Grootte projectgebied:	Ca. 4 691 m ²
Uitvoeringsperiode:	7 augustus – 17 augustus 2017
Reden van de ingreep:	Stedenbouwkundige aanvraag voor bouw van 2 woningen en 3 appartementsblokken
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, stedenbouwkundige aanvraag

De onderstaande GRB-kadasterkaart en de Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

VOKE/17/08/07/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2017)

VOKE/17/08/07/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en te beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag voor de bouwvergunning gevoegd te worden.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien de bestaande bebouwing in eerste instantie gesloopt moet worden tot op het maaiveld vooraleer archeologisch onderzoek mogelijk is. Indien er tijdens de sloop onder het maaiveld wordt gegraven, dienen deze werken uitgevoerd te worden onder begeleiding van een erkend archeoloog. De nutsleidingen zijn eveneens nog aanwezig en bevinden zich op een ongekende locatie en houden hierdoor een veiligheidsrisico in.

De aanwezige bomen dienen eveneens eerst gekapt te worden tot aan het maaiveld. Stronken mogen pas verwijderd worden na of in functie van het archeologisch onderzoek.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

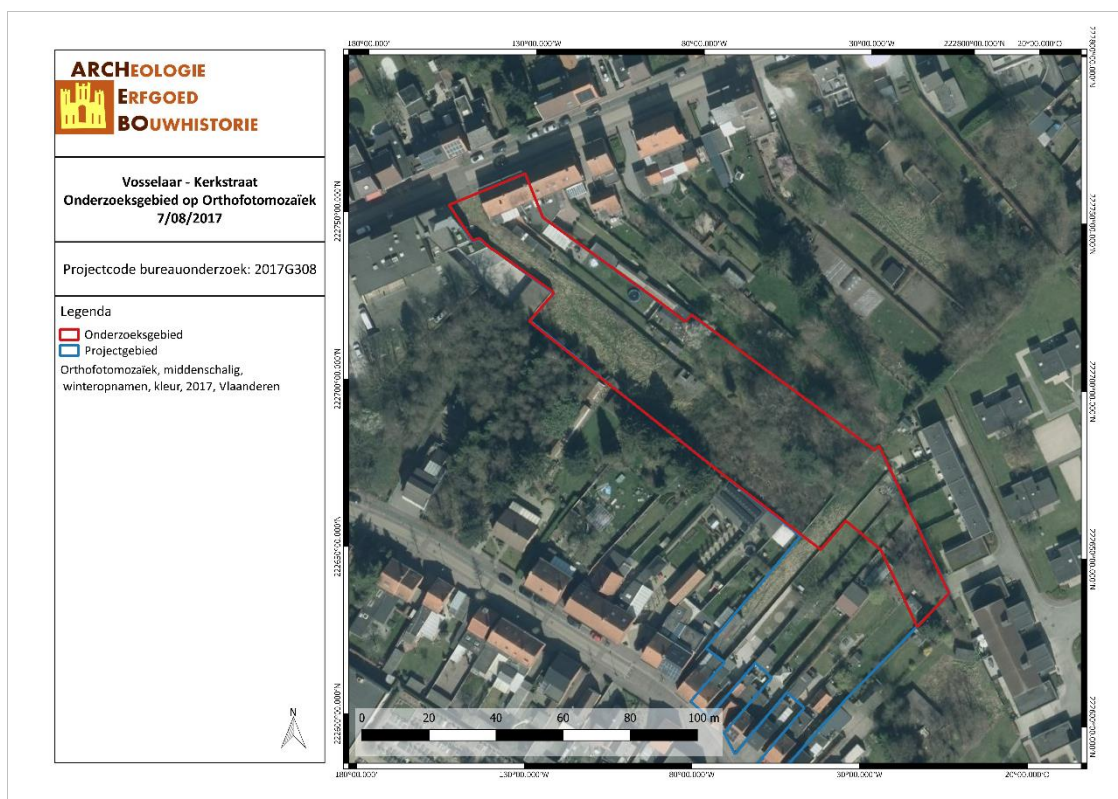
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied bestaat uit meerdere percelen. Aan de kant van de Kerkstraat liggen drie percelen, waarvan twee bebouwd zijn. Het derde perceel is onbebouwd, maar net zoals bij de twee andere percelen is het zuidoostelijk gedeelte bebost. De zes percelen die aan de Eigenaarsstraat liggen zijn eveneens bebouwd met woningen en enkele tuinen zijn voorzien van tuinhuizen.

VOKE/17/08/07/3 - Digitale aanmaak

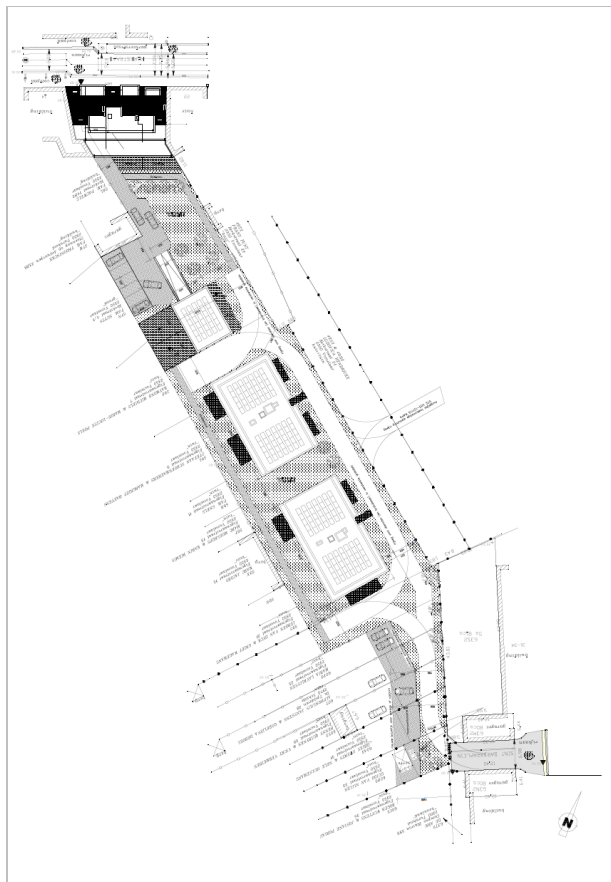
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

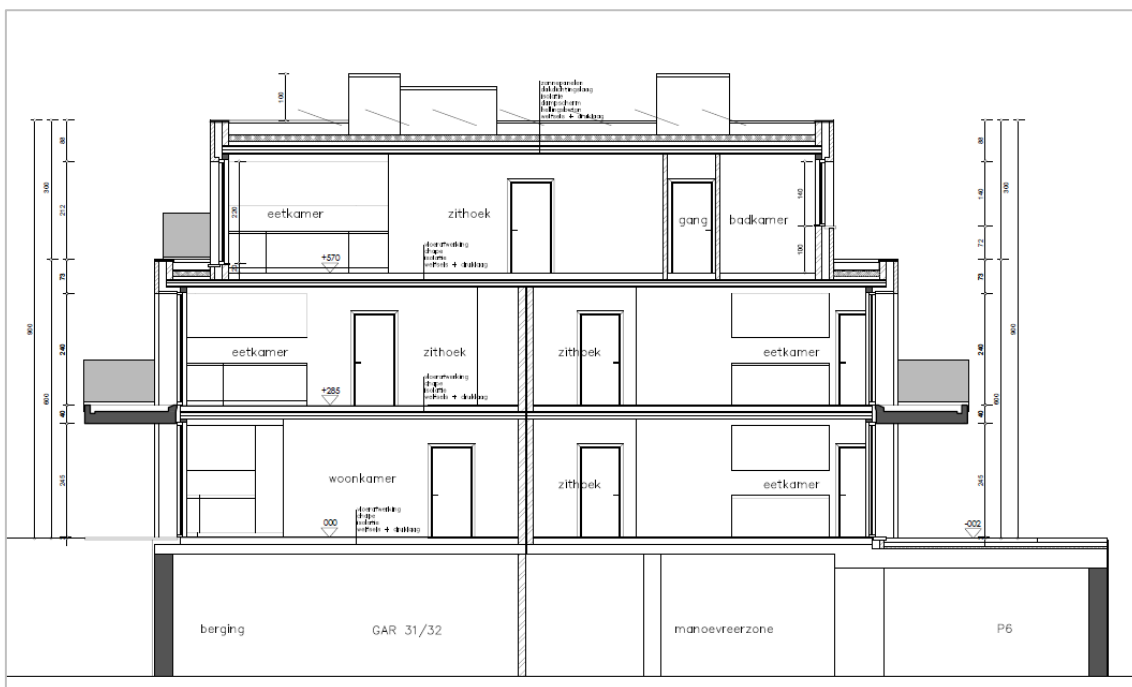
Het projectgebied bestaat uit meerdere percelen. De percelen aan de Eigenaarsstraat worden slechts deels opgenomen in het toekomstplan. Op het terrein zullen twee woningen en 3 appartementsblokken ingepland worden. Aan de Kerkstraat worden twee woningen voorzien. Achter de woningen zal een terras en een bovengrondse parking aangelegd worden. Aan deze parking ligt ook de inrit van de ondergrondse parking die onder de appartementsblokken zal gebouwd worden. Het noordelijkst gelegen appartementsgebouw krijgt langs weerszijde een tuin. De twee andere appartementsgebouwen krijgen geen tuin, maar worden voorzien van terrassen. In het zuidelijkste deel van het projectgebied wordt een tweede bovengrondse parking voorzien. De appartementsgebouwen worden omringd door een groene zone. Er wordt een inrit voorzien voor wagens vanaf het Sint-Barbaraplein en wordt doorgetrokken langs de drie appartementsgebouwen. Tenslotte worden twee voetwegen ingepland op het terrein. De ene vormt een verbinding tussen twee punten van de rijweg, de andere verbindt de rijweg met de noordelijk gelegen bovengrondse parking.

Met betrekking tot de diepte van de ondergrondse parking hebben wij de volgende informatie ontvangen van de architect: "De gemiddelde hoogte tussen plafond en vloer is 2,8 m + 0,4 m vloeropbouw en 0,3 m voor de grondvloerplaat. M.a.w., samen 3,5 onder maaiveld. Maar die diepte is steeds afhankelijk van de balken die onder het plafond van de kelder moeten komen. Indien deze balken

zwaarder dan 60 cm zijn (en dat zijn al zeer zware) moeten andere opties worden bekeken. De minimale hoogte voor doorrit van verkeer in de kelder nemen we 2,2 m. Dus , ga er vanuit dat de hoogte 2,8m is, onder voorwaarden.”

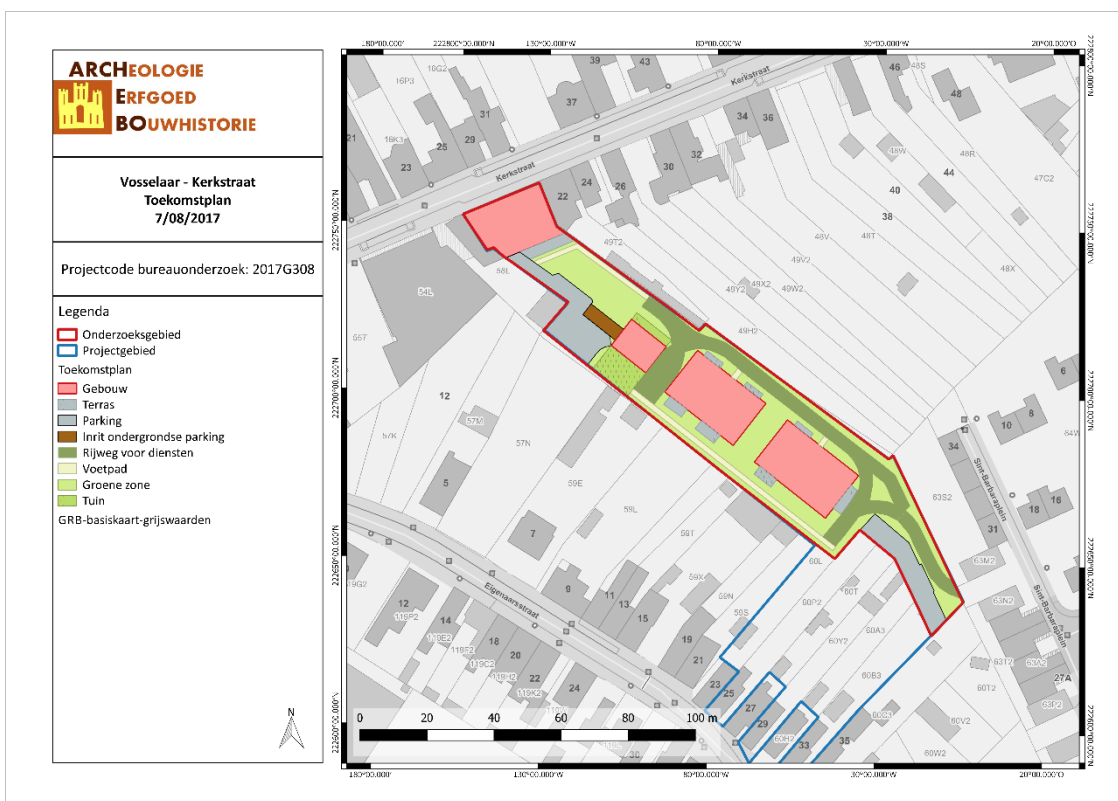
Figur 5: Inplantingsplan (Mamu Architects bvba, 2017)

Figur 6: Plan van de snedes (Mamu Architects bvba, 2017)

Figuur 7: Plan van de snedes (Mamu Architects bvba, 2017)

VOKE/17/08/07/4 - Digitale aanmaak

Figuur 8: Situering van het projectgebied op het Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2017)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

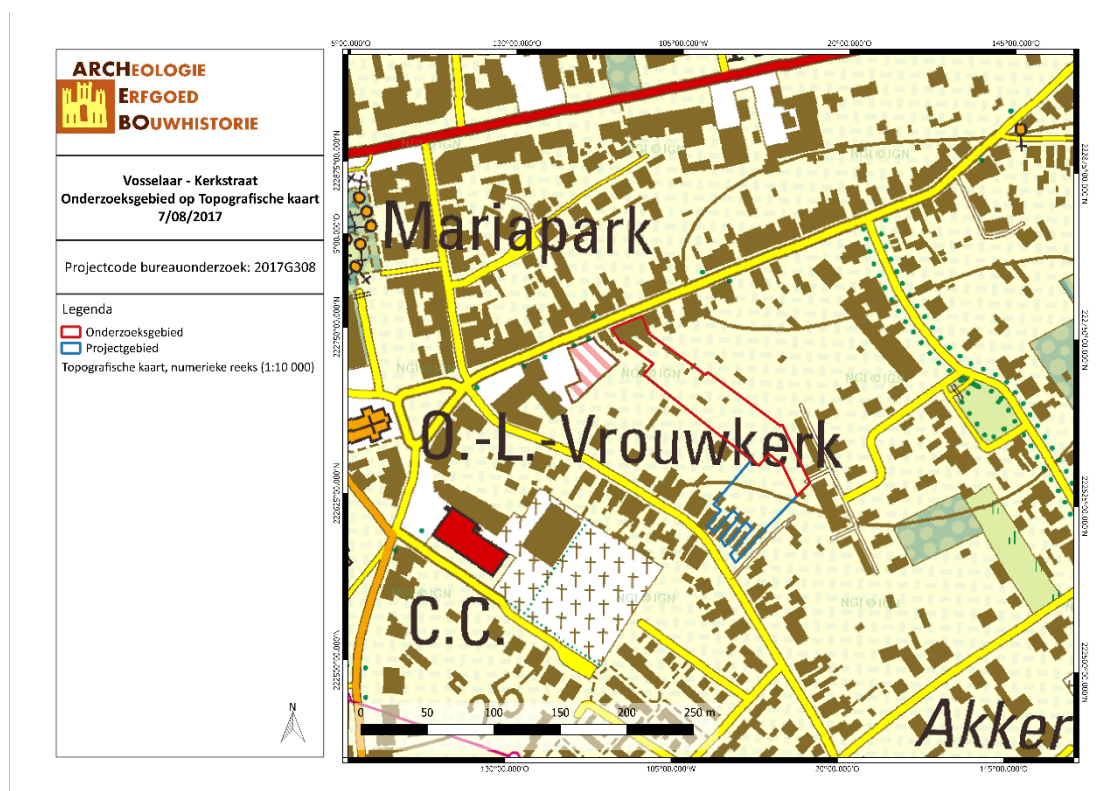
In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplott om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

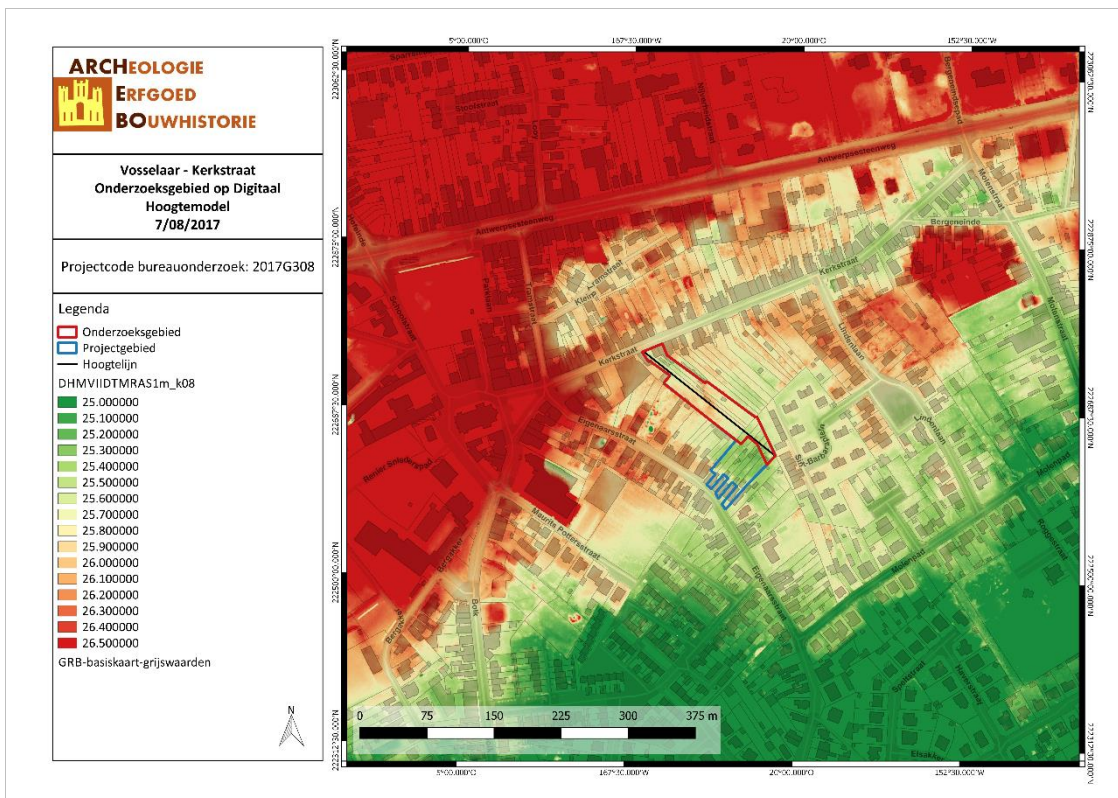
3.1.1 Topografische situering

Het projectgebied ligt aan de Kerkstraat 16-18-20 in Vosselaar, een gemeente in de provincie Antwerpen. Vosselaar is gelegen naast Tienen, Gierle, Beerse en de stad Turnhout. De Visbeek, een zijtak van de Aa, vormt een natuurlijke grens met Turnhout en de Laak met Beerse. Het projectgebied ligt op de helling van een plateau, tussen ongeveer 25 en 26,5 meter boven de zeespiegel.

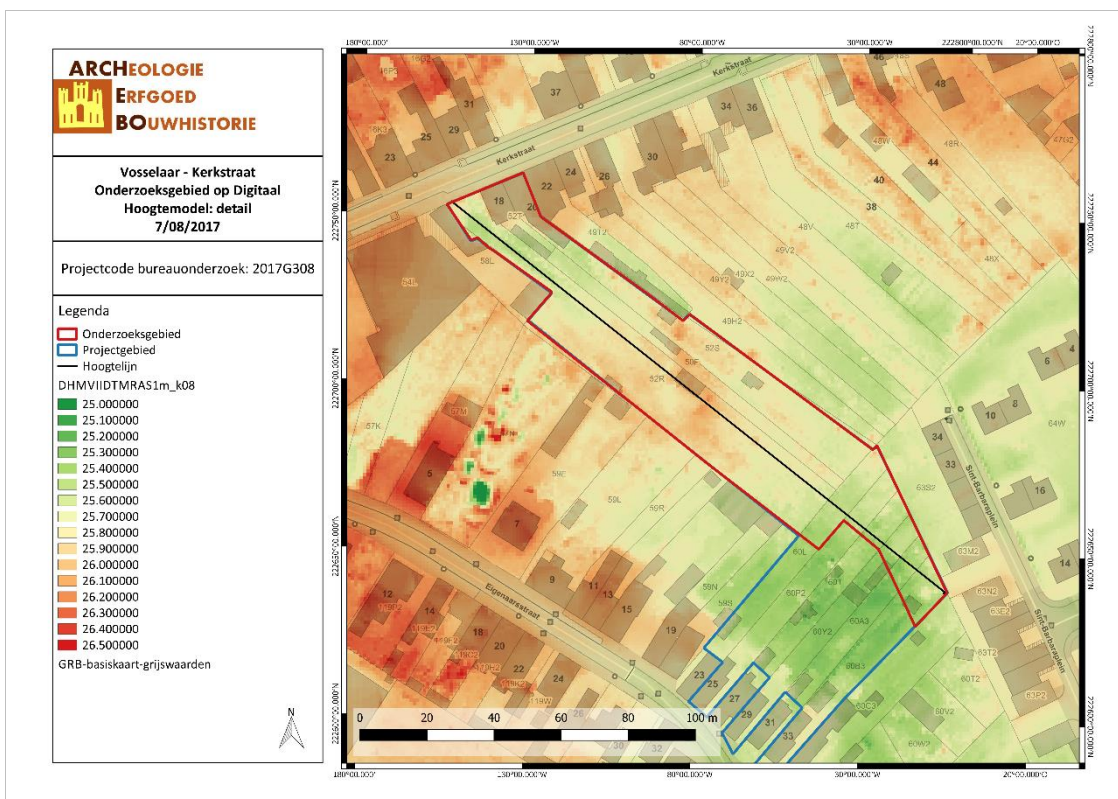
VOKE/17/08/07/5 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2017)

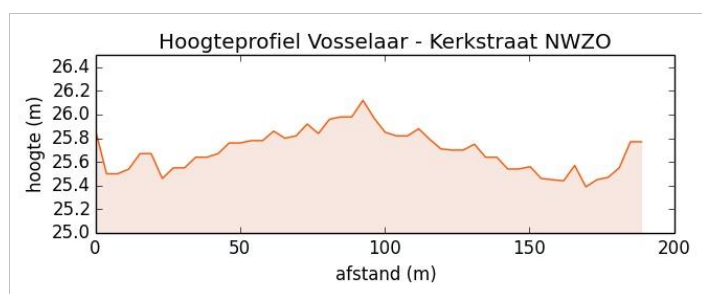
VOKE/17/08/07/6 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017)

VOKE/17/08/07/7 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel, detail (Geopunt, 2017)

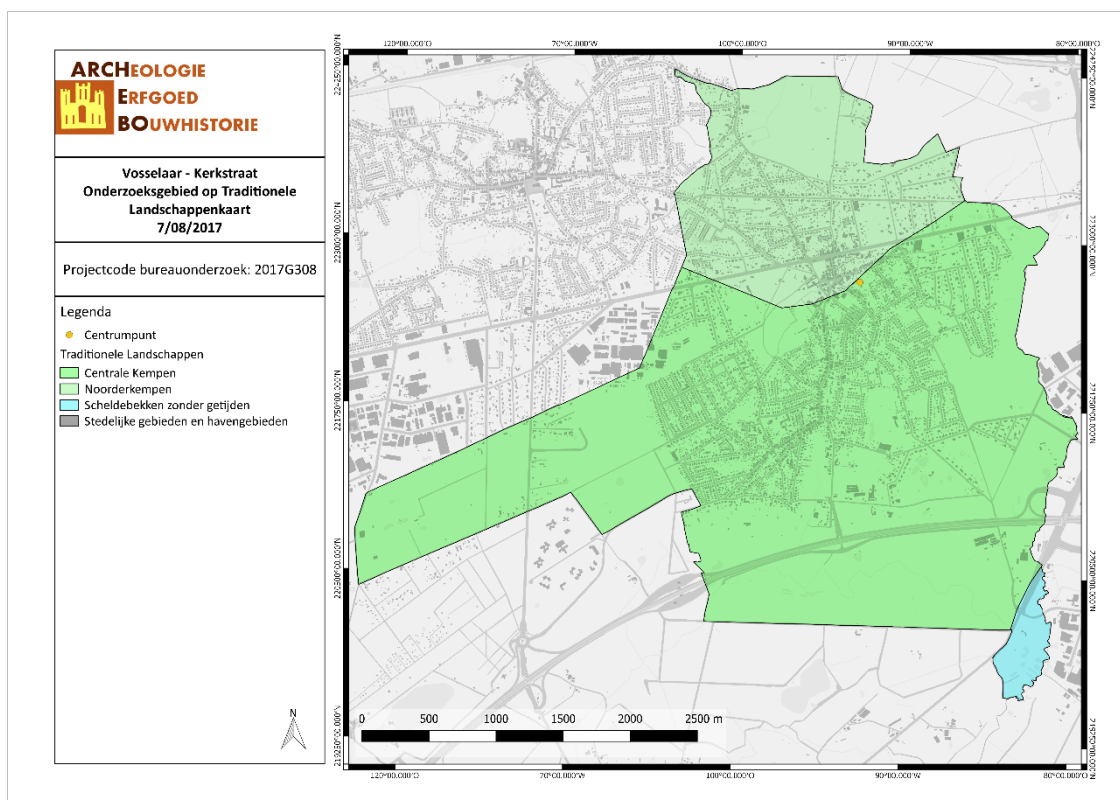

Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2017)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied ligt aan de Kerkstraat 16-18-20 in Vosselaar, een gemeente in de provincie Antwerpen en is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Centrale Kempen'. Het terrein ligt vlak aan de grens met de Noorderkempen.

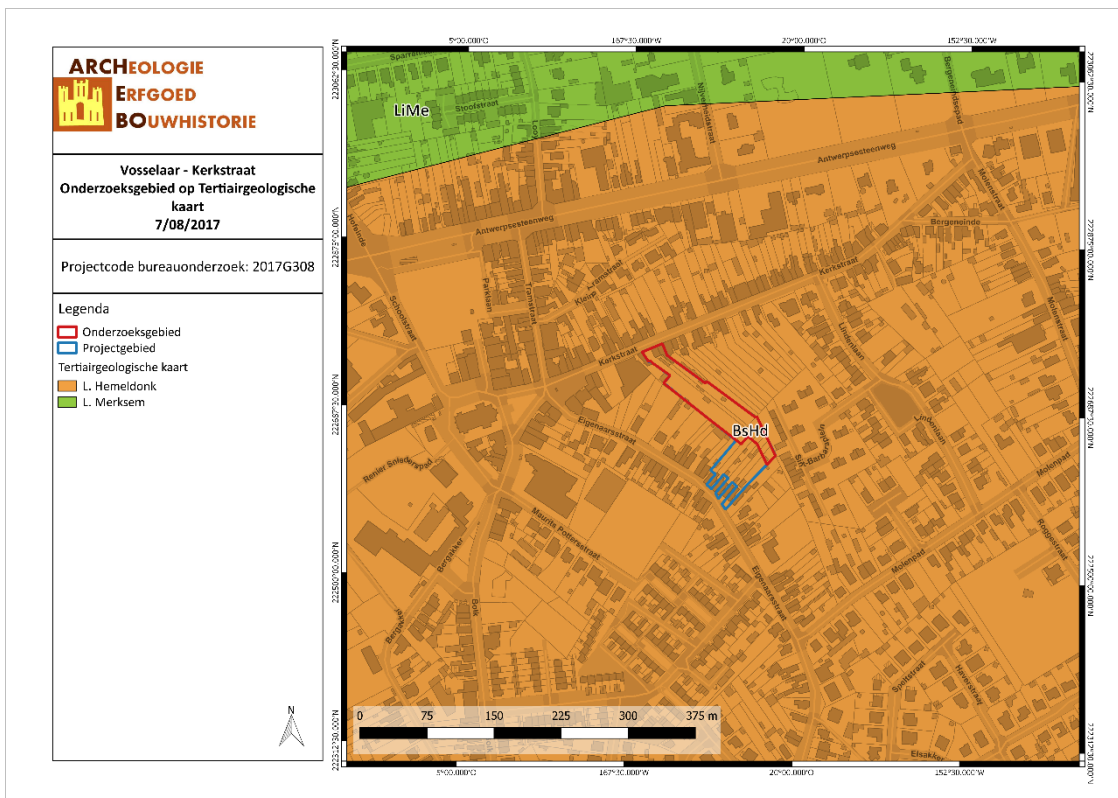

VOKE/17/08/07/8 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Vosselaar aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2017)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het onderzoeksterrein zich binnen het Lid van Hemeldonk. Dit lid bestaat uit lichtgrijs tot lichtgroen fijn zand, zeer goed gesorteerd, dat glauconiethoudend en glimmerhoudend is en slechts weinig kleihoudend.

VOKE/17/08/07/9 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2017)

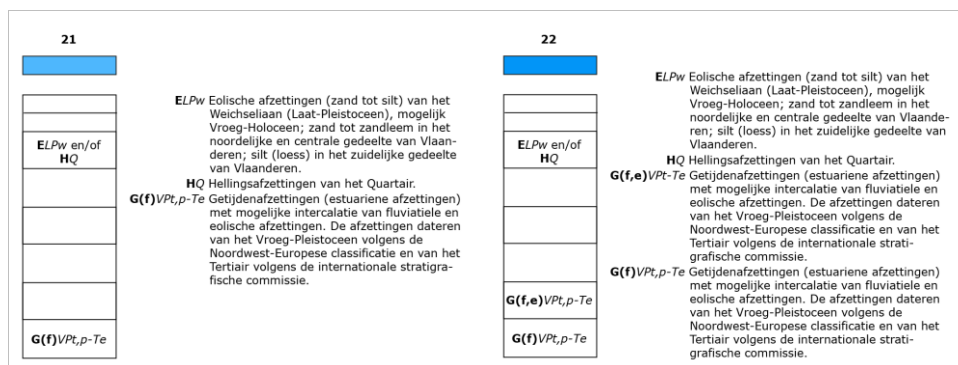
3.1.2.3 Quartair

Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich binnen de types 21 en 22. Type 21 bestaat uit getijdenafzettingen (estuariene afzettingen) met mogelijke intercalaties van fluviaatle en eolische afzettingen en dateert uit het Vroeg-Pleistoceen. Bovenop deze afzettingen ligt een laag eolische afzettingen van zand tot silt, daterend uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) tot mogelijk het Vroeg-Holoceen. In het noordelijk en centraal gedeelte van Vlaanderen bestaan de afzettingen uit zand tot zandleem, in het zuidelijk gedeelte uit silt/leem. Naast deze eolische afzettingen kunnen er ook hellingsafzettingen van het Quartair aanwezig zijn. Type 22 bestaat uit dezelfde lagen als type 21, maar heeft één extra laag getijdenafzettingen.

VOKE/17/08/07/10 - Digitale aanmaak

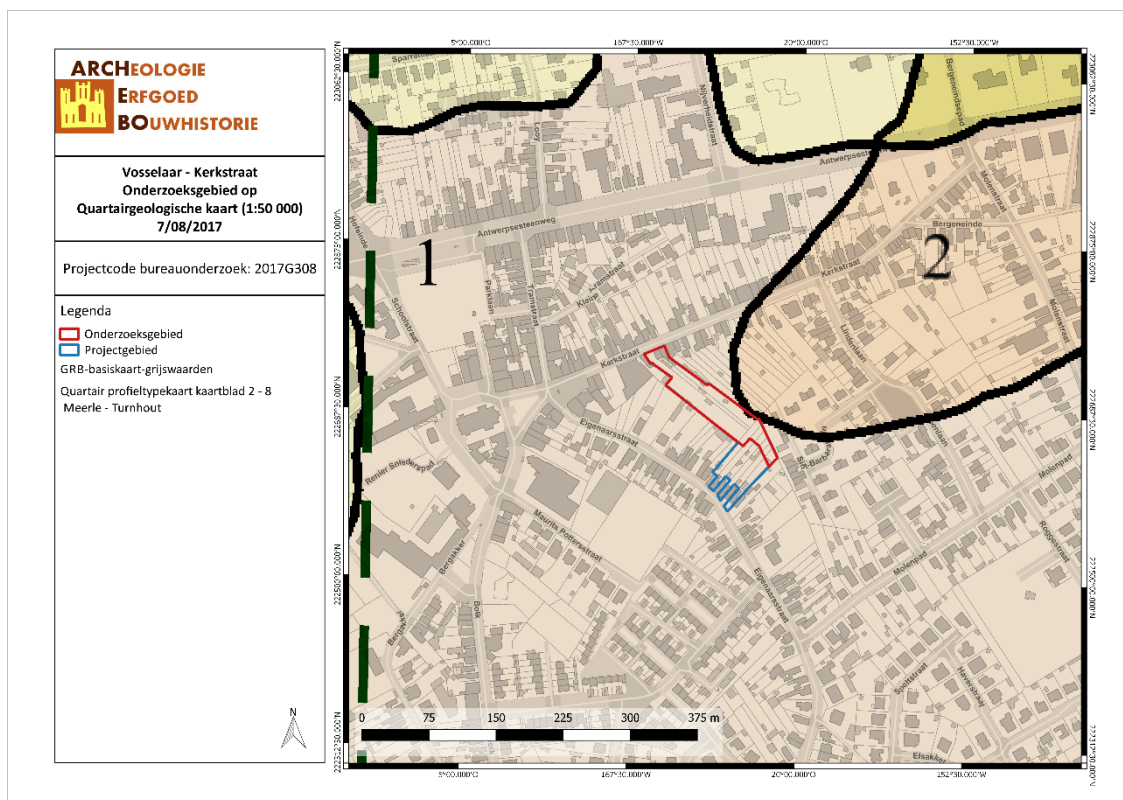
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2017)

Figuur 16: Uitleg van de types volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016)

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied type 1. Dit type is opgebouwd uit het lid van Brasschaat, het Lid van Vosselaar en fluviatiele afzettingen waarvan de textuur varieert van klei tot zand. Het Lid van Brasschaat bestaat uit estuariene afzettingen die mica- en glauconiethoudend zijn en is opgebouwd uit fijn tot halffijn zand met vegetatierestjes, veenbrokken en houtfragmenten. Het Lid van Vosselaar is opgebouwd uit verschillende *fining up* cycli en bestaat uit fijn tot halffijn zand als het grofste materiaal en fijn zand tot klei, dat soms venig is, als topfacies. Het Lid van Vosselaar kan op sommige plaatsen afwezig zijn.¹

¹ Frieda Bogemans, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - kaartblad 2-8, Meerle-Turnhout* (Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijdommen, 2005), 10–12.

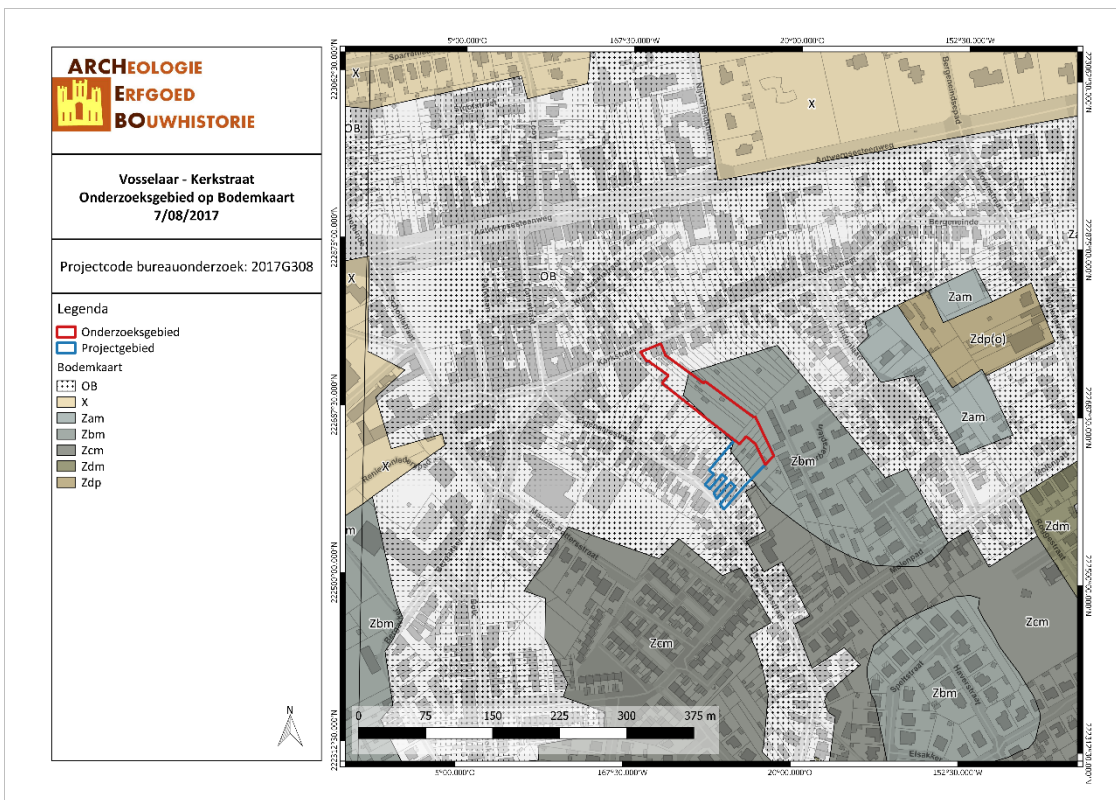
VOKE/17/08/07/11 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartairegeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2017)

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB en Zbm. Het noordwestelijk en zuidelijk deel van het projectgebied staan gekarteerd als bebouwde zone (OB). De rest van het projectgebied wordt gekarteerd als Zbm, droge zandgronden met diepe antropogene humus A horizont. De Ap van deze gronden is meer dan 60 cm dik. De roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 125 cm.²

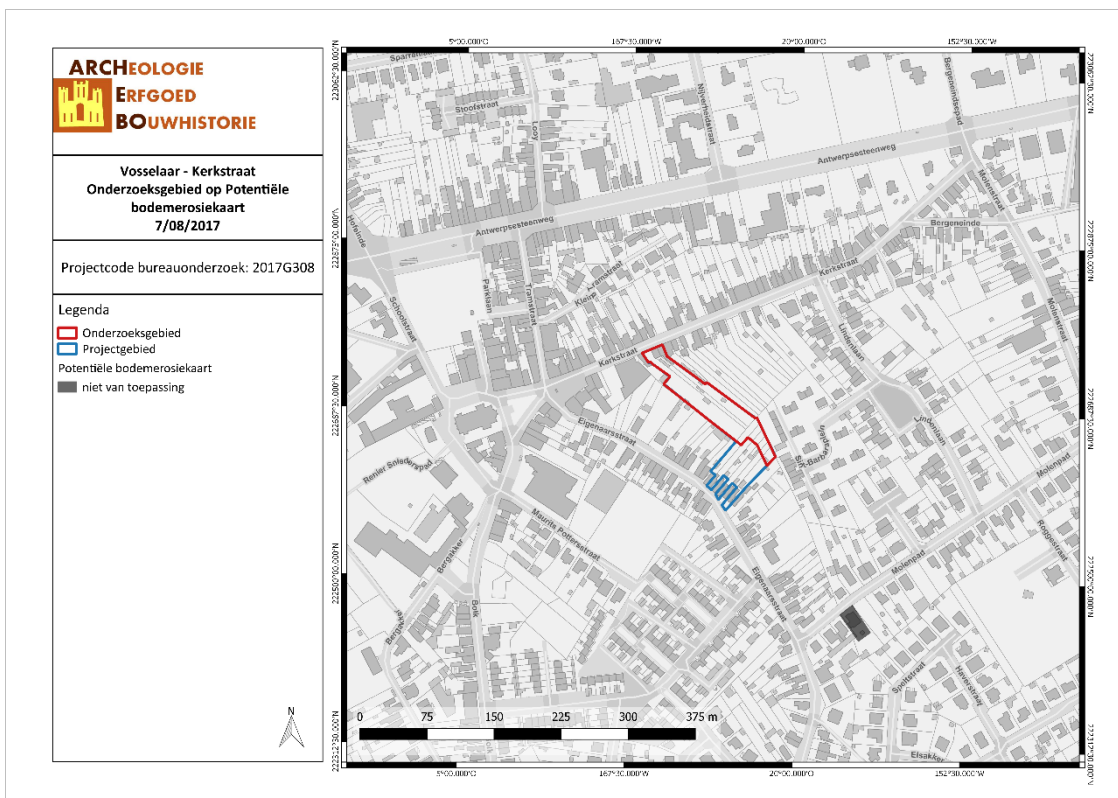
² E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 78.

VOKE/17/08/07/12 - Digitale aanmaak

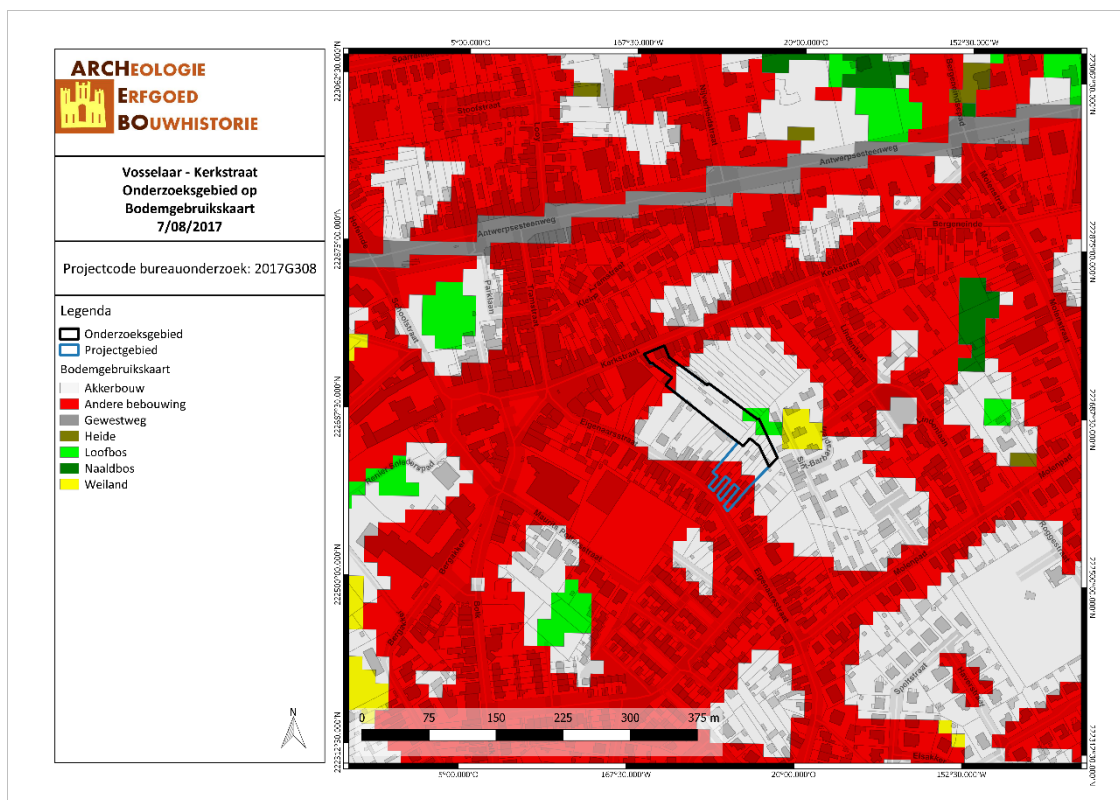
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2017)

Op de Potentiële bodemerosiekaart is over het projectgebied geen informatie beschikbaar. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied grotendeels in akkerbouw, een klein deel in het oosten in loofbos en het noordwestelijk en zuidelijk deel worden gekarteerd als andere bebouwing.

VOKE/17/08/07/13 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2017)

VOKE/17/08/07/14 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruiksaan (Geopunt, 2017)

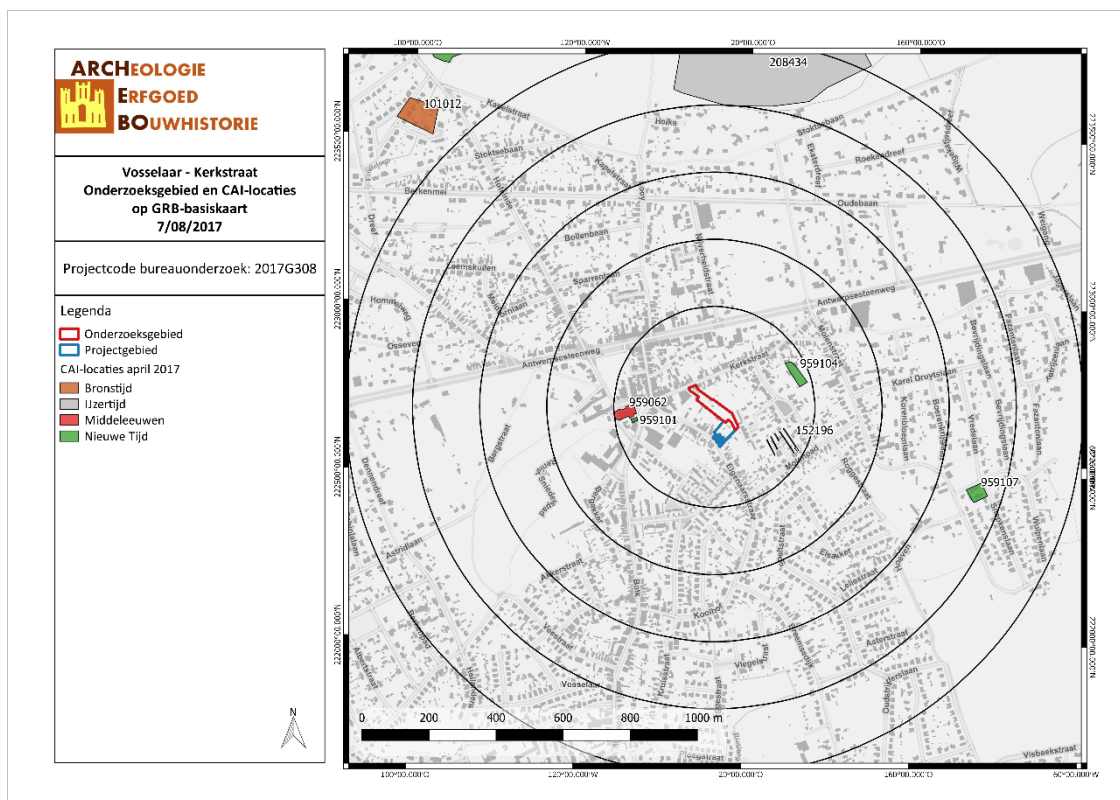
3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het plangebied zelf zijn er geen archeologische waarden bekend. De Centrale Archeologische Inventaris toont wel verschillende vondsten in de directe omgeving. In een straal van ca. 200 m rond het projectgebied zijn verschillende vondsten teruggevonden. Ten oosten van het projectgebied (CAI-locatie 152196) zijn een zestiental sporen uit de IJzertijd teruggevonden, waaronder handgevormd aardewerk en enkele middeleeuwse paalkuilen. Onder CAI-locatie 959104 zijn sporen teruggevonden van een 18de - eeuwse hoeve die oorspronkelijk bestond uit twee boerenarbeiderswoningen. Op dezelfde afstand, ten westen van het projectgebied staan een middeleeuwse kerk en een 18de -eeuws gebouw, dat als gemeentehuis werd gebruikt en nadien samen met de aangrenzende gebouwen een brouwershuis vormde. Op ca. 700m ten zuidoosten van het projectgebied staat een 18de - eeuwse hoeve. Tussen ca. 800 en 1000m ten noorden van het terrein zijn sporen gevonden van een Celtic Field uit de IJzertijd.

In de ruime omgeving van maximum 1000 meter bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft onder meer:

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
152196	16-tal sporen, o.a. handgevormd aardewerk	IJzertijd
208434	Celtic Field	IJzertijd
959104	Oorspronkelijk twee boerenarbeiderswoningen	18 ^{de} eeuw
959062	Kerk	Middeleeuwen
959107	Hoeve	18 ^{de} eeuw
959101	Hoeve	18 ^{de} eeuw

VOKE/17/08/07/15 - Digitale aanmaak

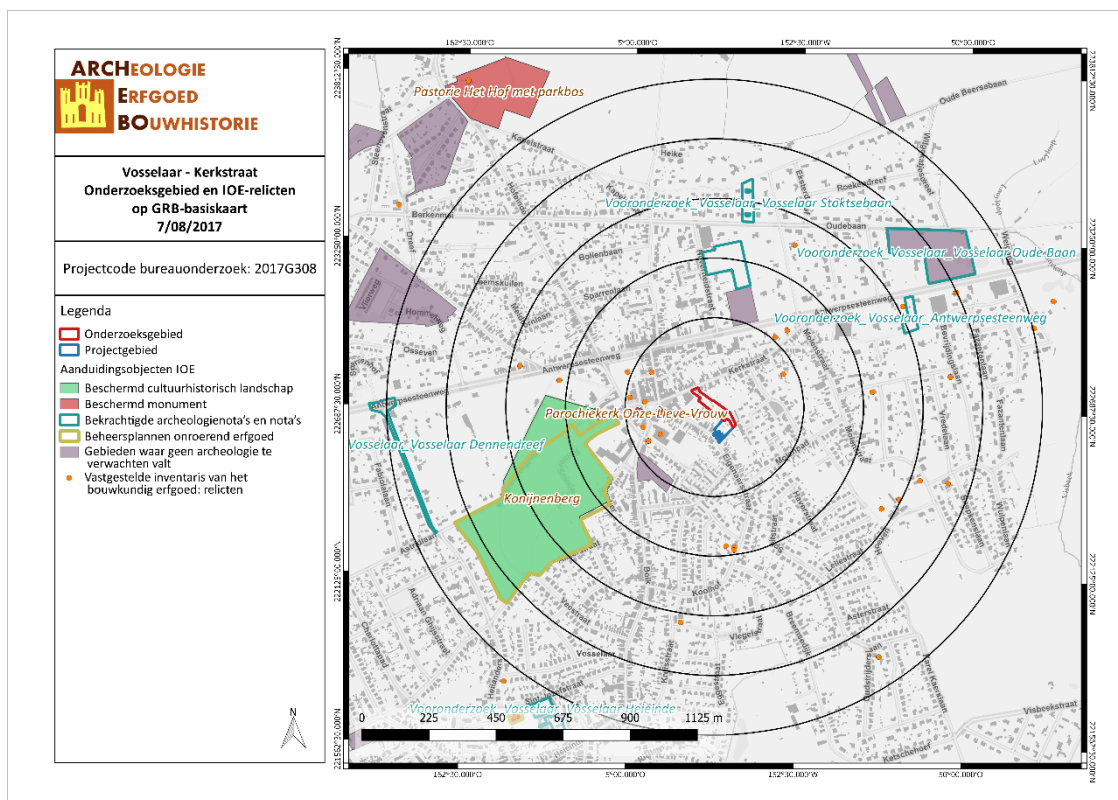
Figuur 21: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2017)

3.2.2 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.³ In de omgeving van het projectgebied zijn enkele beschermde monumenten. Er zijn eveneens reeds vijf archeologienota's geschreven voor locaties in de directe omgeving van het projectgebied.

ID	Relict	Bescherming	Datering
300075	Konijnenberg	Cultuurhistorisch landschap Konijnenberg	04-09-1980
12405	Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw	Monument Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw	06-07-1999
12397	Pastorie Het Hof met parkbos	Monument Pastorie Het Hof met parkbos	12-12-2001

³ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2017, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

VOKE/17/08/07/16 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relict op GRB-basiskaart (AOE, 2017)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Toponymie

Vosselaar bestaat uit Vosse- en -laar. Een laar is een open plaats in het bos. Vosselaar betekent dus 'open plaats in het bos waar vossen leven'. De plaatsnaam kent enkele varianten, waaronder Vosselaer, Vorsterlaer en Voirsselaer. De varianten met 'Vorsel-' kunnen afgeleid zijn van 'vork', een oude benaming voor de den. Deze naamvarianten kunnen verwijzen naar naaldbomen, een vegetatie die veel voorkomt in deze streek.⁴

Geschiedenis van Vosselaar

Het politieke, bestuurlijke en religieuze verleden van Vosselaar loopt parallel met dat van de gemeente Beerse. In 1347 werd Vosselaar samen met Beerse als één heerlijkheid aan Maria van Brabant geschonken als bruidsschat. Beide waren deel van het Land van Turnhout. In 1399, na de dood van Maria van Brabant, kwam Vosselaar, samen met de rest van het Land van Turnhout, in het bezit van Brabant. Toch bleef tot aan het einde van het Ancien Régime het Land apart bestuurd. Vosselaar werd in 1559-1612 en 1626-1648 afgesplitst van het Land van Turnhout en werd verpand aan verscheidene families. Na de Vrede van Munster (1648) werd Vosselaar samen met Beerse weer deel van het Land van Turnhout. In 1805 werden beide gemeenten bestuurlijk gescheiden.⁵

In 1220 zorgde het miraculeuze beeld 'Onze-Lieve-Vrouw van Vosselaar, Troosteres der bedrukten' ervoor dat Vosselaar één van de oudste en bekendste bedevaartsplaatsen in de Kempen werd. De

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Vosselaar", *Inventaris Onroerend Erfgoed*, 2017, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120756>.

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Beerse", *Inventaris Onroerend Erfgoed*, 2017, <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120751>.

jaarlijkse bedevaart bleef bestaan tot in het eerste kwart van de 20ste eeuw.⁶ Beerse-Vosselaar vormde een dubbelparochie die van 1436 tot 1776 bediend werd door een norbertijn. De parochies werden in 1776 van elkaar gescheiden. Vanaf 1559 was Vosselaar deel van het Bisdom Antwerpen, sinds 1802 van Mechelen en vanaf 1962 weer van Antwerpen.⁷

Vosselaar bestaat tegenwoordig uit een kleinschalig dorpscentrum en verschillende gehuchten, waaronder Hofeinde, Looy, Heieinde-Bolk, Bergeneinde, Galgeneide, De Hoeven, Boskant en De Breem.

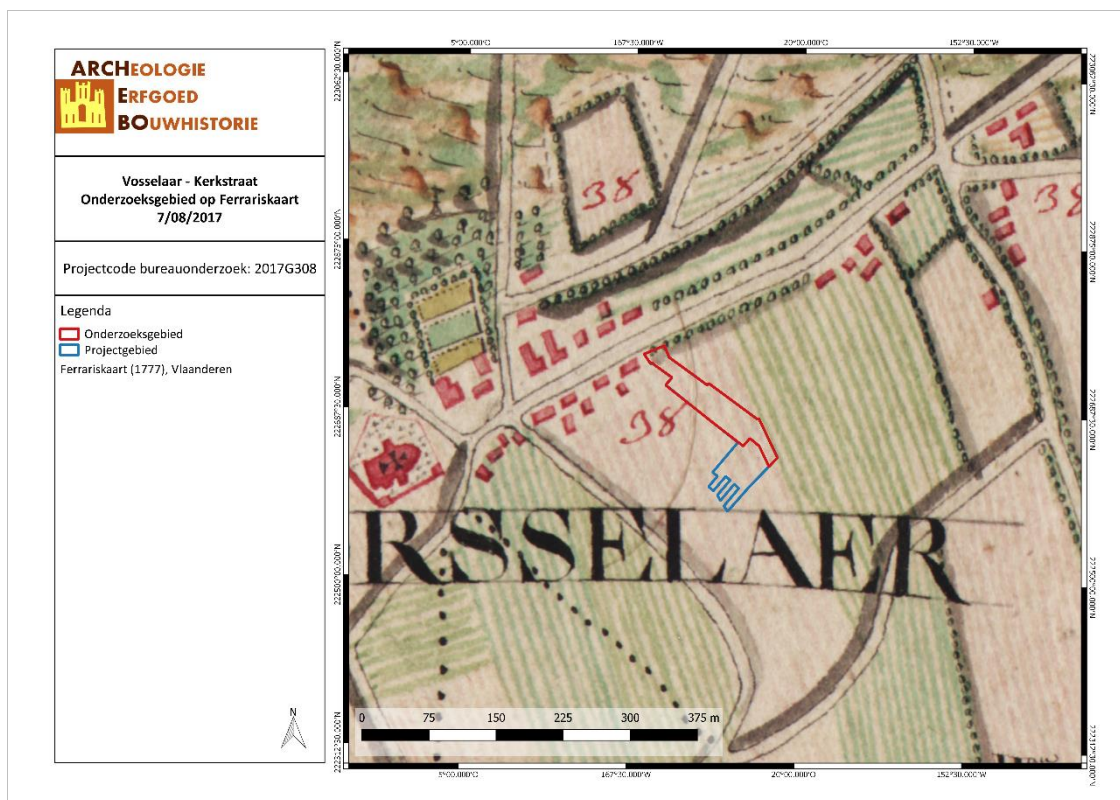
3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijker bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn. Op de Ferrariskaart valt af te leiden dat het hele projectgebied rond 1777 in gebruik was als akkerland. In het noordelijkste punt van het terrein staat een haag als scheiding tussen het akkerland en de ongeplaveide weg. De weg komt qua ligging overeen met de huidige Kerkstraat.

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Vosselaar".

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Beerse".

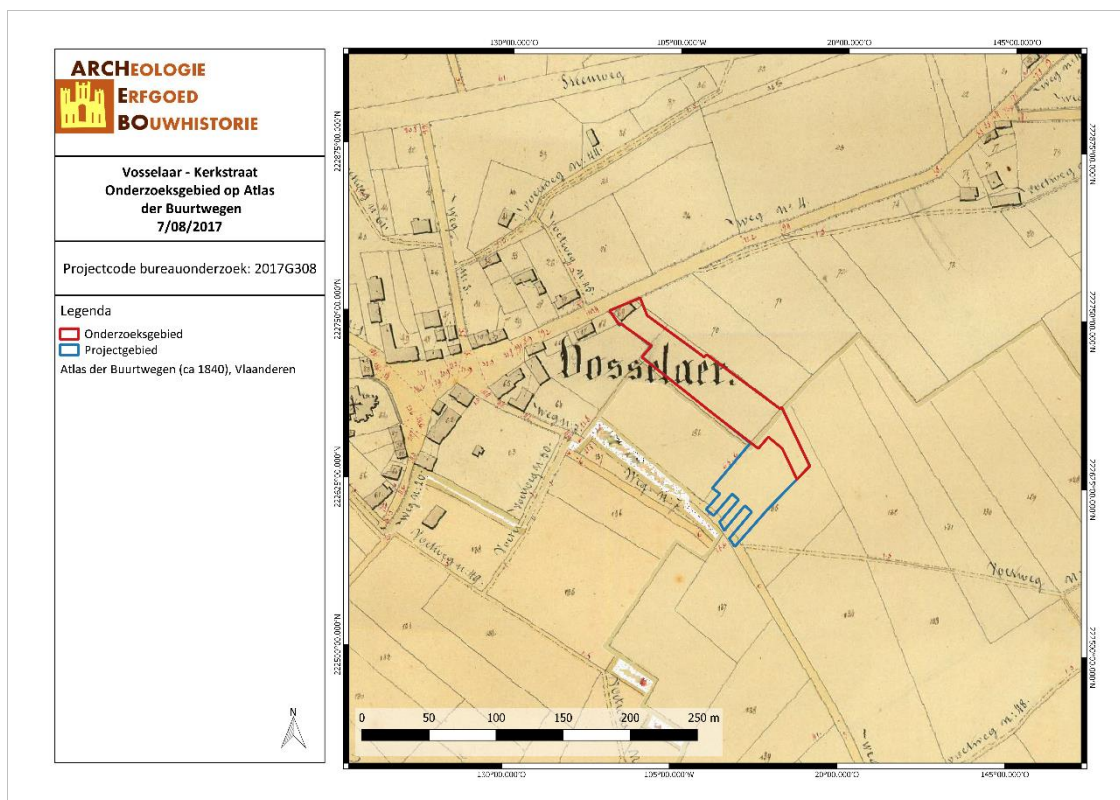

VOKE/17/08/07/17 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2017)

De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De wetgever wilde in 1841 ondubbelzinnig aanduiden welke kleine wegen een openbaar karakter hadden. Bedoeling was dus een inventarisatie te maken van alle "openbare" wegen en "private wegen met openbare erfdiensbaarheid". De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (*sentiers*). Voetwegen zijn smalle wegen (soms maar 1 meter breed) en de bedding behoort gewoonlijk toe aan de aangelanden. In de periode 1843-1845 werden voor alle gemeenten leggers, openbare registers, van de buurtwegen opgemaakt. Deze zijn de geschiedenis ingegaan als Atlassen der Buurtwegen. Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.⁸ Op de kaart in de Atlas der Buurtwegen is bebouwing weergegeven in het meest noordelijke punt van het projectgebied. De eerste bebouwing is er dus gekomen tussen ca. 1777 en ca. 1840. Aan de noordelijke en zuidwestelijke grens van het projectgebied loopt een weg. De ligging van deze wegen komt overeen met die van de huidige Kerkstraat en Eigenaarsstraat.

⁸ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 2 januari 2017, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

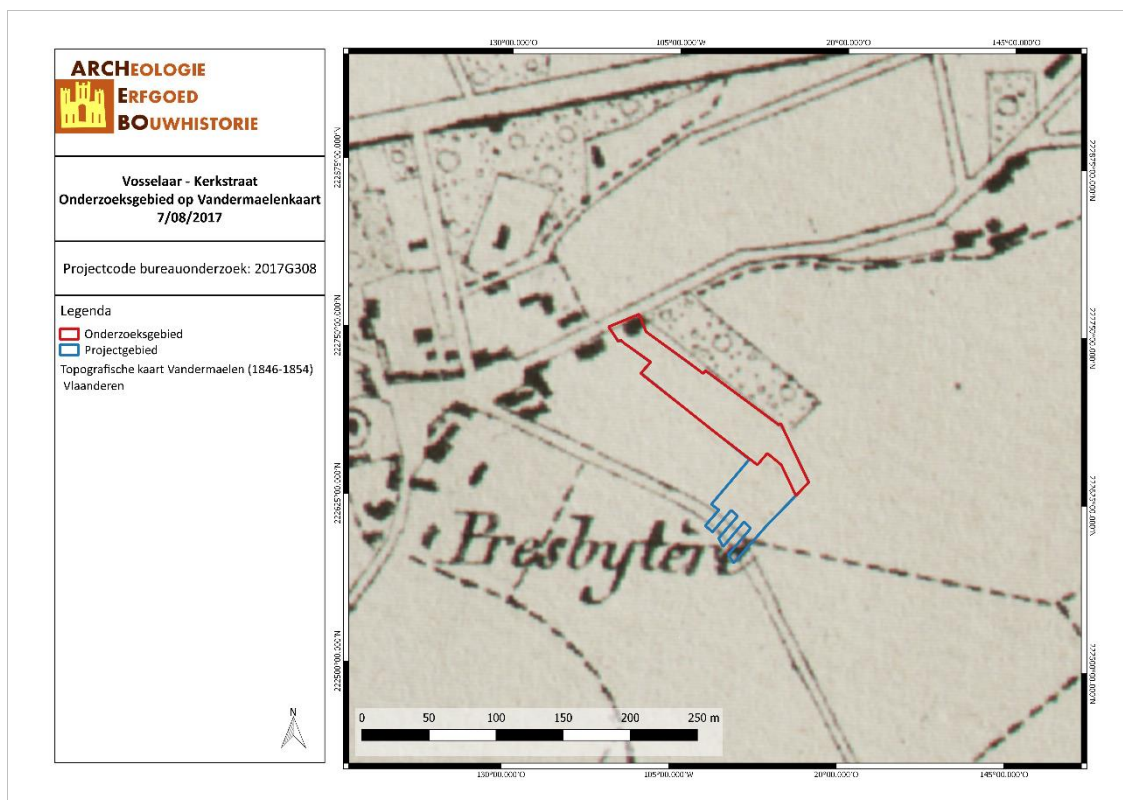

VOKE/17/08/07/18 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2017)

De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). De Belgische overheid zag voor zichzelf geen taak weggelegd om de kadastergegevens in plannen om te zetten, maar hoopte dat anderen deze taak op zich zouden nemen. In 1836 kreeg Vandermaelen toelating om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen. Dit resulteerde in de topografische kaart "Carte topographique de la Belgique", gemaakt tussen 1846 en 1854 op 250 folio's op schaal 1 : 20.000. Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778.⁹ De Vandermaelenkaart geeft hetzelfde weer als de Atlas der Buurtwegen, namelijk de bebouwing in het noordelijkste gedeelte van het projectgebied en de twee straten. Naast het terrein ligt een loofbos.

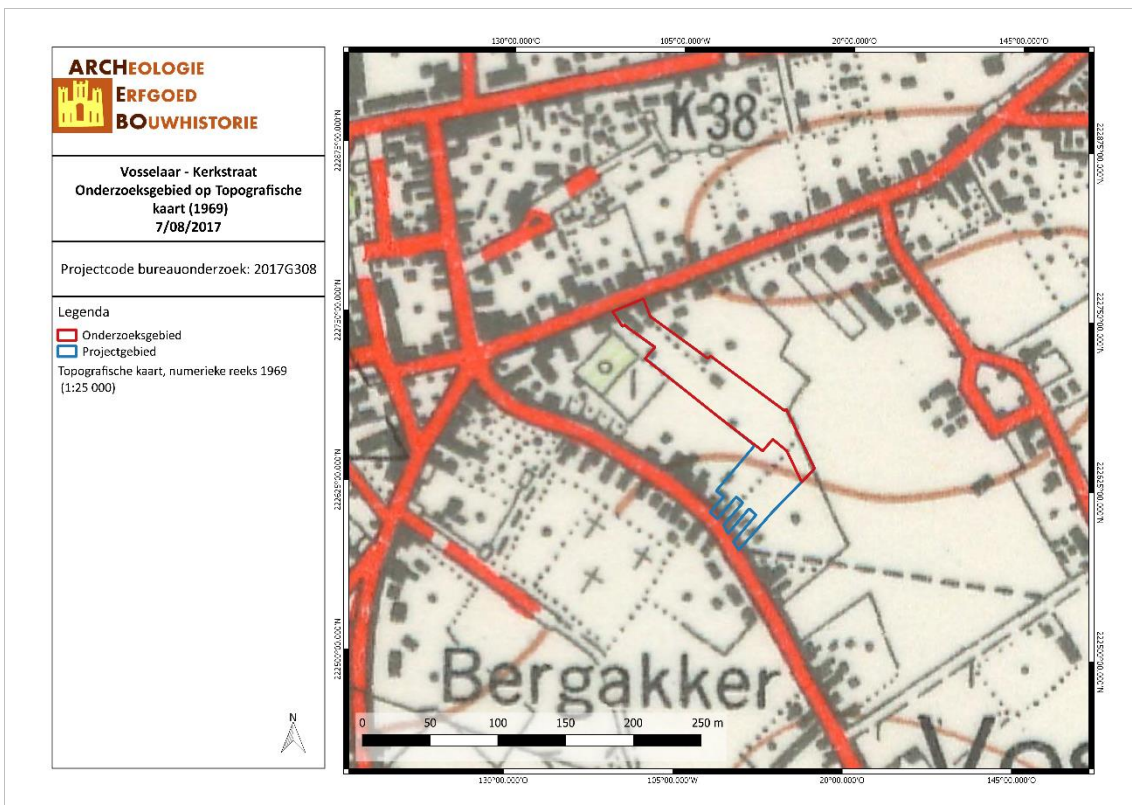
⁹ Wikipedia, "Vandermaelenkaarten", online encyclopedie, *Wikipedia*, geraadpleegd 7 december 2016, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Vandermaelenkaarten>.

VOKE/17/08/07/19 - Digitale aanmaak

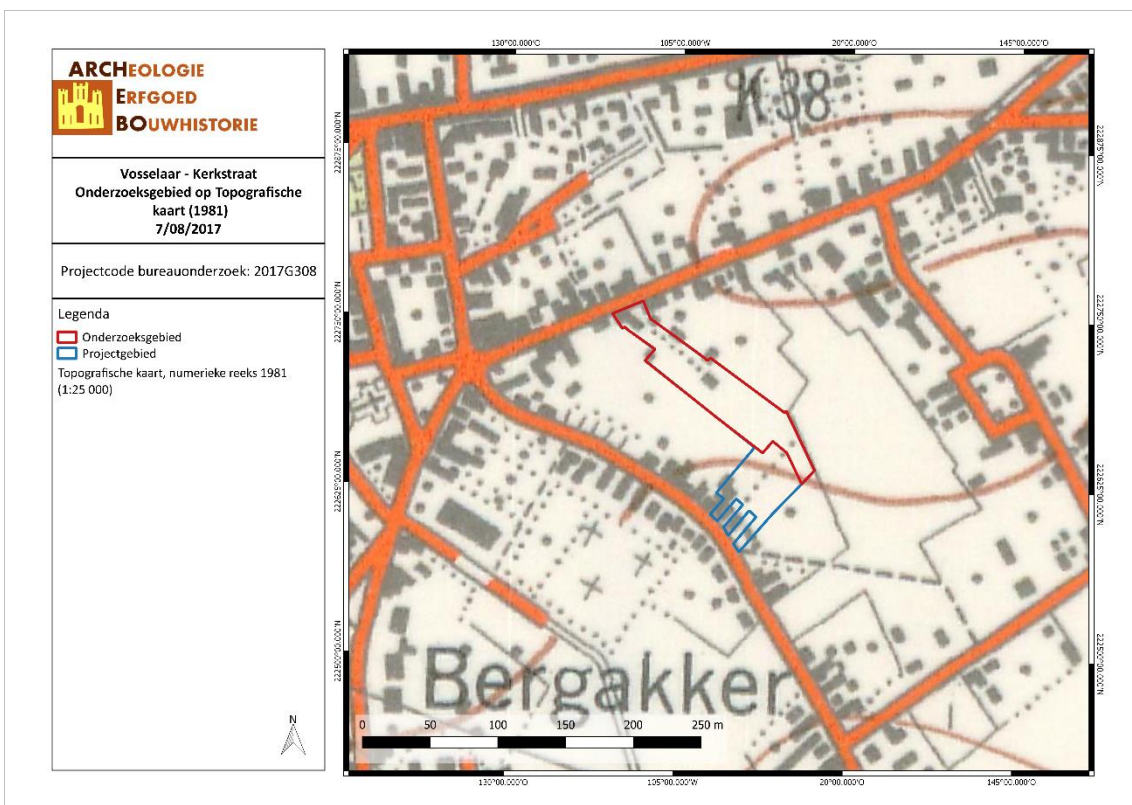
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2017)

Op de topografische kaarten van de 20ste eeuw is te zien hoe de bebouwing op het projectgebied uitgebreid is. De topografische kaart van 1969 toont aan de Kerkstraat en de Eigenaarsstraat meer bebouwing. In het midden van het projectgebied zijn ook enkele gebouwen weergegeven. Op de topografische kaart van 1981 is aan de noordelijke grens van het projectgebied slechts één gebouw weergegeven en in het midden van het terrein is ook een gebouw verdwenen aan de perceelsgrens. In het zuidelijk gedeelte, aan de Eigenaarsstraat, is meer bebouwing gekomen. De kaarten zijn echter te onduidelijk om details in verband met de gebouwen af te lezen. De luchtfoto van 1979-1990 toont meer bebouwing en de bebouwing lijkt hetzelfde. De luchtfoto is eveneens te onduidelijk om een gedetailleerde beschrijving te kunnen maken.

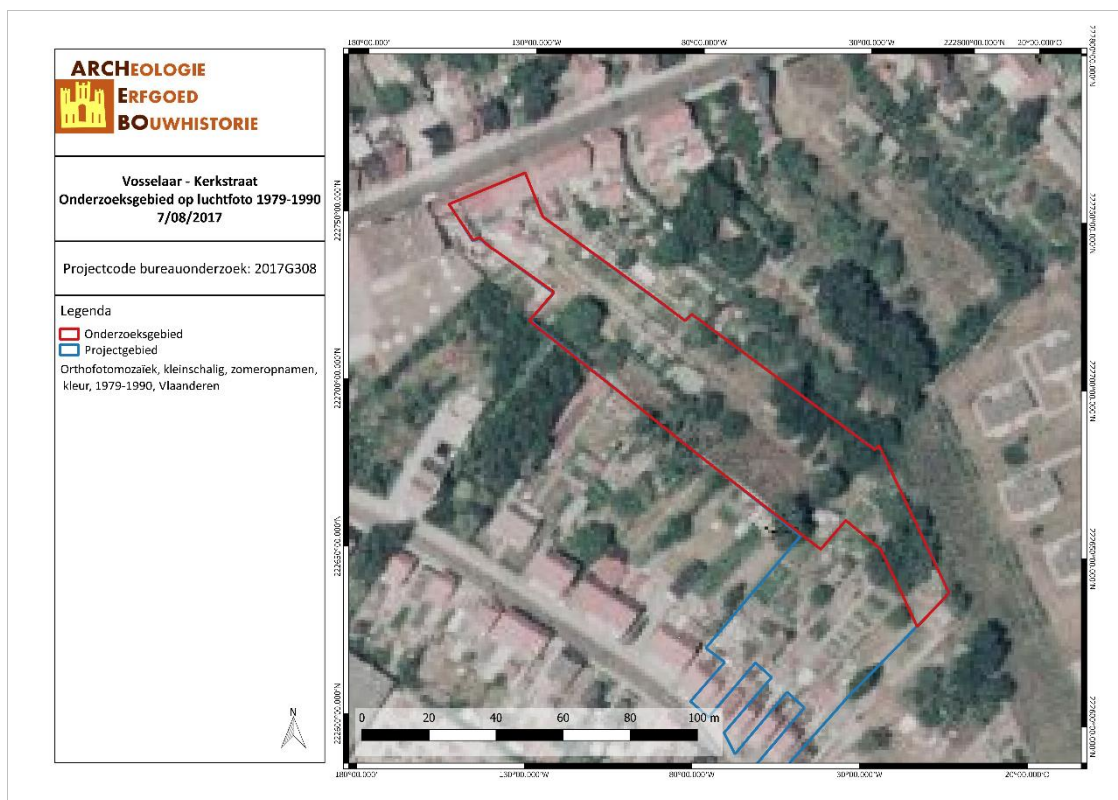
VOKE/17/08/07/20 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2017)

VOKE/17/08/07/21 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2017)

VOKE/17/08/07/22 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het projectgebied op de luchtfoto 1979-1990 (Geopunt, 2017)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied bebouwing is gezet tussen ca. 1777 en ca. 1840. In de loop van de 20ste eeuw is de bebouwing op het projectgebied uitgebreid. Historisch gezien kunnen we voor het projectgebied dan ook spreken van een lage densiteit aan bebouwing.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft een zestiental sporen uit de IJzertijd, waaronder handgevormd aardewerk, en enkele middeleeuwse paalkuilen, twee 18de -eeuwse hoeses, een middeleeuwse kerk, een 18de -eeuws gebouw en sporen van een Celtic Field uit de IJzertijd.

Op basis van deze gegevens kunnen archeologische sporen aanwezig zijn binnen het plangebied. Door de constructies in de 19de en 20ste eeuw kunnen sporen verstoord geraakt zijn. Potentiële archeologische sporen kunnen zover teruggaan als de Steentijd.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een stedenbouwkundige aanvraag heeft ARCHEBO bvba in opdracht van Domestic NV een archeologienota opgemaakt voor Kerkstraat 16 – 18 – 20 in Vosselaar, gelegen in de provincie Antwerpen. Op het terrein zullen twee woningen en 3 appartementsblokken ingepland worden. Aan de Kerkstraat worden de twee woningen voorzien. Achter de woningen zal een terras en een bovengrondse parking aangelegd worden. Aan deze parking ligt ook de inrit van de ondergrondse parking die onder de appartementsblokken zal gebouwd worden. Het noordelijkst gelegen appartementsgebouw krijgt langs weerszijde een tuin. De twee andere appartementsgebouwen krijgen geen tuin, maar worden voorzien van terrassen. In het zuidelijkste deel van het projectgebied wordt ook een bovengrondse parking voorzien. De appartementsgebouwen worden omringd door een groene zone. Er wordt een inrit voorzien voor wagens vanaf het Sint-Barbaraplein en wordt doorgetrokken langs de drie appartementsgebouwen. Tenslotte worden twee voetwegen ingepland op het terrein. De ene vormt een verbinding tussen twee punten van de rijweg, de andere verbindt de rijweg met de noordelijk gelegen bovengrondse parking. De totale oppervlakte van het project is ca. 4 691 m².

De appartementsblokken zullen voorzien worden van een ondergrondse parking. Dit brengt een grote verstoring van het bodemarchief teweeg. Er is geen aspect van het perceel dat onbebouwd of onverstoord blijft. *In situ* bewaring van het archeologisch erfgoed is in dit geval enkel een optie afhankelijk van de diepte van de sporen.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat er bebouwing is gezet tussen ca. 1777 en ca. 1840. De topografische kaarten van 1969 en 1981 en de luchtfoto van 1979-1990 tonen een uitbreiding van de bebouwing op het projectgebied. De topografische kaarten en luchtfoto's zijn echter te onduidelijk om details in verband met de gebouwen af te lezen.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft een zestiental sporen uit de IJzertijd, waaronder handgevormd aardewerk, en enkele middeleeuwse paalkuilen, twee 18de eeuwse hoeves, een middeleeuwse kerk, een 18de eeuwse gebouw en sporen van een Celtic Field uit de IJzertijd.

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen zijn geplaatst tussen ca. 1777 en ca. 1840. Aan de hand van de topografische kaarten uit de 20ste eeuw is af te leiden dat de bebouwing op het terrein uitbreidde in de loop van de 20ste eeuw. De kaarten zijn echter te onduidelijk om details in verband met de gebouwen af te lezen.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitsel gemaakt worden in de te verwachten structuren. Potentiële sporen kunnen zover teruggaan als de Steentijd.

4. In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?

Ter hoogte van de bestaande bebouwing is er verstoring van de bodem en het bodemarchief te verwachten. Andere verstoringen in het verleden liggen vrij verspreid over te terrein. De minste verstoringen kunnen verwacht worden in het zuidelijke deel van het projectgebied, aan de kant van het Sint-Barbaraplein en rond het derde ingeplande appartementsgebouw, met uitzondering van de zuidwestelijke zijde. Verdere grote verstoringen van het bodemarchief zullen verwacht worden met de aanleg van de ondergrondse parking.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Op het terrein zullen door de opdrachtgever, Domestic NV, de bestaande woningen en bebouwing verwijderd worden om plaats te maken voor twee nieuwe woningen en drie appartementsgebouwen. Aan de Kerkstraat worden de twee woningen voorzien. Achter de woningen zal een terras en een parking aangelegd worden. Aan deze parking ligt ook de inrit van de ondergrondse parking die onder de appartementsblokken zal gebouwd worden. Het noordelijkst gelegen appartementsgebouw krijgt langs weerszijde een tuin. De twee andere appartementsgebouwen krijgen geen tuin, maar worden voorzien van terrassen. De appartementsgebouwen worden omringd door een groene zone. In het zuidelijkste deel van het projectgebied wordt een tweede bovengrondse parking voorzien. Er wordt een inrit voorzien voor wagens vanaf het Sint-Barbaraplein en deze wordt als weg verder doorgetrokken langs de drie appartementsgebouwen. Tenslotte worden twee voetwegen ingepland op het terrein. De ene vormt een verbinding tussen twee punten van de rijweg, de andere verbindt de rijweg met de noordelijk gelegen bovengrondse parking. De totale oppervlakte van het project is ca. 4 691 m².

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft een zestiental sporen uit de IJzertijd en enkele middeleeuwse paalkuilen, twee 18de-eeuwse hoeves, een middeleeuwse kerk, een 18de-eeuws gebouw en sporen van een Celtic Field uit de IJzertijd.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen zijn geplaatst tussen ca. 1777 en ca. 1840. Aan de hand van de topografische kaarten uit de 20ste eeuw is af te leiden dat de bebouwing op het terrein uitbreidde in de loop van de 20ste eeuw. De kaarten zijn echter te onduidelijk om details in verband met de gebouwen af te lezen.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB en Zbm. Dit laatste type omvat een droge zandgrond met diepe antropogene humus A horizont.

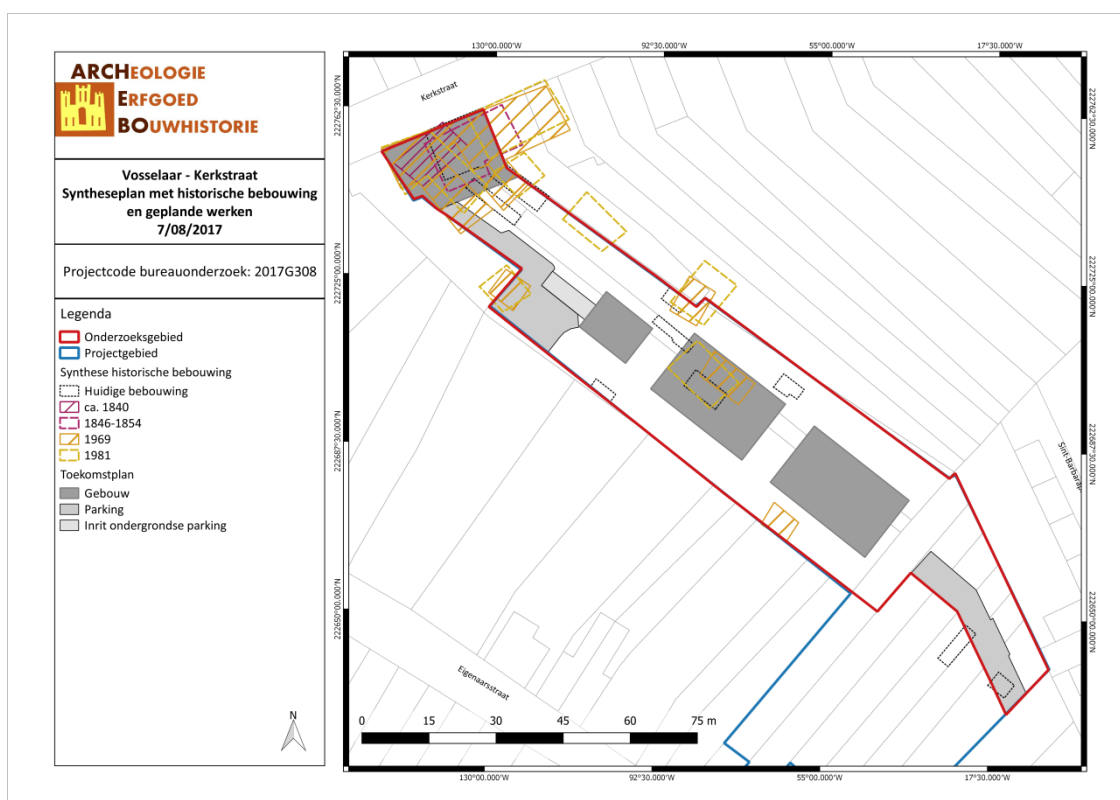
4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zullen door Domestic NV de bestaande woningen en bebouwing verwijderd worden en plaats maken voor twee nieuwe woningen en drie appartementsgebouwen. Achter de woningen zal een terras en een parking aangelegd worden. Onder de appartementsblokken zal een ondergrondse parking voorzien worden. Het noordelijkst gelegen appartementsgebouw krijgt langs

weerzijde een tuin, de twee andere appartementsgebouwen krijgen terrassen. In het zuidelijkste deel van het projectgebied wordt een tweede bovengrondse parking voorzien. De appartementsgebouwen worden omringd door een groene zone. Vanaf het Sint-Barbaraplein wordt een inrit en rijweg voorzien voor voertuigen. Tenslotte worden ook twee voetwegen ingepland op het terrein.

In het projectgebied zijn geen archeologische waarden gekend. In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft een zestiental sporen uit de IJzertijd en enkele middeleeuwse paalkuilen, twee 18de -eeuwse hoeves, een middeleeuwse kerk, een 18de -eeuws gebouw en sporen van een Celtic Field uit de IJzertijd.

Tussen ca. 1777 en ca. 1840 en in de loop van de 20ste eeuw is de bodem verstoord geweest door het plaatsen van bebouwing. Het is moeilijk om in te schatten welke fase de meeste verstoring veroorzaakt heeft.

VOKE/17/08/07/23 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Syntheseplan met aanduiding van de historische bebouwing en de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2017)

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren. Dit wordt kort besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

Bogemans, Frieda. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - kaartblad 2-8, Meerle-Turnhout*. Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijdommen, 2005.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Online bronnen

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Beerse". *Inventaris Onroerend Erfgoed*, 2017.
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120751>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Inventaris Onroerend Erfgoed". Geraadpleegd 17 januari 2017.
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Kerkstraat". *Inventaris Onroerend Erfgoed*, 2017.
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/101580>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. "Vosselaar". *Inventaris Onroerend Erfgoed*, 2017.
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/120756>.

Geopunt Vlaanderen. "Atlas der Buurtwegen". Geraadpleegd 2 januari 2017.
<http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

Wikipedia. "Vandermaelenkaarten". Online encyclopedie. *Wikipedia*. Geraadpleegd 7 december 2016.
<https://nl.wikipedia.org/wiki/Vandermaelenkaarten>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij stedenbouwkundige vergunningen	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2017) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017).....	6
Figuur 4: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2017).....	8
Figuur 5: Inplantingsplan (Mamu Architects bvba, 2017)	9
Figuur 6: Plan van de snedes (Mamu Architects bvba, 2017)	9
Figuur 7: Plan van de snedes (Mamu Architects bvba, 2017)	10
Figuur 8: Situering van het projectgebied op het Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2017)	10
Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2017).....	11
Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2017)	12
Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel, detail (Geopunt, 2017)	12
Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2017)	13
Figuur 13: Vosselaar aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2017).....	13
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2017).....	14
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2017)	15
Figuur 16: Uitleg van de types volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2016).....	15
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2017)	16
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2017)	17
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2017).....	17
Figuur 20: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2017).....	18
Figuur 21: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2017)	19
Figuur 22: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (AOE, 2017)	20
Figuur 23: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2017).....	22
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2017).....	23
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2017)	24
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2017).....	25
Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981 (Cartesius, 2017).....	25
Figuur 28: Situering van het projectgebied op de luchtfoto 1979-1990 (Geopunt, 2017).....	26
Figuur 29: Syntheseplan met aanduiding van de historische bebouwing en de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2017).....	29

7 PLANNENLIJST

VOKE/17/08/07/1 - Digitale aanmaak.....	6
VOKE/17/08/07/2 - Digitale aanmaak.....	6
VOKE/17/08/07/3 - Digitale aanmaak.....	8
VOKE/17/08/07/4 - Digitale aanmaak.....	10
VOKE/17/08/07/5 - Digitale aanmaak.....	11
VOKE/17/08/07/6 - Digitale aanmaak.....	12
VOKE/17/08/07/7 - Digitale aanmaak.....	12
VOKE/17/08/07/8 - Digitale aanmaak.....	13
VOKE/17/08/07/9 - Digitale aanmaak.....	14
VOKE/17/08/07/10 - Digitale aanmaak.....	15
VOKE/17/08/07/11 - Digitale aanmaak.....	16
VOKE/17/08/07/12 - Digitale aanmaak.....	17
VOKE/17/08/07/13 - Digitale aanmaak.....	17
VOKE/17/08/07/14 - Digitale aanmaak.....	18
VOKE/17/08/07/15 - Digitale aanmaak.....	19
VOKE/17/08/07/16 - Digitale aanmaak.....	20
VOKE/17/08/07/17 - Digitale aanmaak.....	22
VOKE/17/08/07/18 - Digitale aanmaak.....	23
VOKE/17/08/07/19 - Digitale aanmaak.....	24
VOKE/17/08/07/20 - Digitale aanmaak.....	25
VOKE/17/08/07/21 - Digitale aanmaak.....	25
VOKE/17/08/07/22 - Digitale aanmaak.....	26
VOKE/17/08/07/23 - Digitale aanmaak.....	29